KULLEĠĠ SAN INJAZJU
Skola Sekondarja tal-Ħandaq, ĦAL QORMI
EŻAMIJIET TA' NOFS IS-SENA 2014/2015

Rotta 2

It-Tielet Sena	IL-MALTI (Il-Qari u l-Kitba)	Sagħtejn u kwart *Jinkludi s-Smigħ*

Isem:____ Klassi:__________________

Għall-istudent/a:

1. **Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.**
2. **L-ortografija, il-punteġġjatura, is-sintassi, l-ideat u l-preżentazzjoni tajbin jgħinuk tikseb riżultati aħjar.**

Għall-għalliema:

IL-MARKI		
It-Taħdit	10	
Is-Smigħ	10	
Il-Qari u l-Kitba	80	
IT-TOTAL	100	

Kummenti:

____
____
____
____

KTIEB ŻGĦIR B'MESSAĠĠ KBIR

L-aktar ktieb popolari tal-awtur Paolo Coelho jismu *O Alquimista*, li bil-Malti tfisser 'L-Alkemista'. Alkemista huwa bniedem li jipprova jifhem il-misteri tal-univers permezz tax-xjenza. Dan ir-rumanz huwa ambjentat fi Spanja u nkiteb fl-1988. (par. 1)

Dan huwa ktieb qasir b'rakkont sempliċi, li taqrah f'ġurnata jew jumejn. Madankollu, bosta nies jgħidu li dan il-ktieb biddlilhom ħajjithom. (par. 2)

Ir-rakkont hu dwar Santiago, tfajjel Spanjol, li kien iben familja fqira. Il-familja tiegħu xtaqitu jsir qassis, iżda Santiago kellu xewqat oħra. Huwa xtaq jivvjaġġa u jara d-dinja. Missieru spjegalu kif f'dawk l-inħawi r-rgħajja biss kienu jivvjaġġaw minn post għall-ieħor. Għalhekk Santiago **qatagħha** li jmur kontra x-xewqa tal-ġenituri tiegħu u jsir ragħaj. (par. 3)

Missieru ma tkellem xejn, telaq u reġa' ġie b'xi muniti antiki, li wara mewtu kien fi ħsiebu jħallihom bħala wirt lil ibnu. Qallu biex dawn jużahom issa u bihom jixtri n-nagħaġ. U f'għajnejn missieru dak il-ħin Santiago ra li f'żgħożitu missieru wkoll kellu x-xewqa li jivvjaġġa, imma d-dover u l-familja żammewh milli jwettaq ħolmtu. (par. 4)

Lejl minnhom Santiago u n-nagħaġ tiegħu kienu reqdin madwar siġra, biswit knisja abbandunata, meta reġa' ħolom ħolma li kien qed joħlom ta' spiss. Fil-ħolma huwa jsib teżor kbir, imma dan ma jsibux fi Spanja iżda maġenb il-Piramidi Eġizzjani. (par. 5)

Santiago jbigħ in-nagħaġ u jerħilha għall-Afrika ta' Fuq, fejn ftit ħin wara li jasal, jitlef il-flus kollha li kien ġab mill-bejgħ tan-nagħaġ! Minn hawn tibda avventura li tħallik bla nifs u li twassal lil Santiago sal-Piramidi. Iżda, kif jgħidu, ***fl-aħħar tal-mazzita ssib iż-żbiba***. Imma tgħid isibu t-teżor? (par. 6)

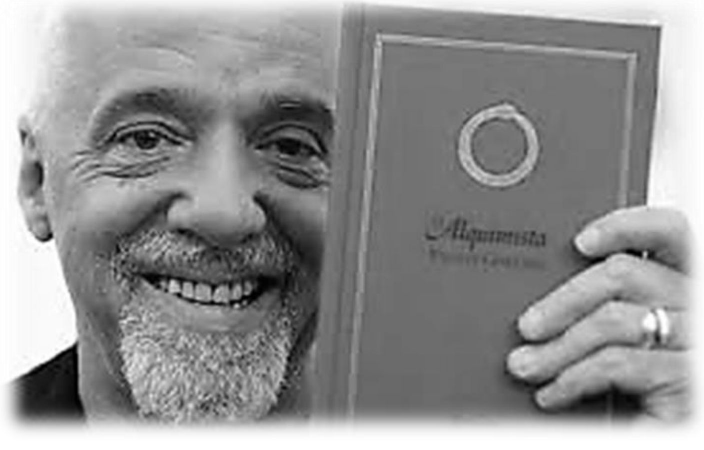

Coelho twieled il-Brażil u jikteb bil-Portugiż, iżda *L-Alkemista* llum **insibuh** maqlub għall-Malti minn Steve Borg. Dan il-ktieb ċkejken ġie tradott f'aktar minn 71 ilsien differenti, b'hekk kiseb ir-rekord **tal-aktar ktieb li ġie tradott fid-dinja**. (par. 7)

A. Mistoqsijiet 10 marki

1. Liema hu l-aktar ktieb popolari ta' Paolo Coelho u xi jfisser it-titlu tiegħu? (par. 1)

____

____(2 marki)

2. Fuq min jitkellem dan ir-rakkont u x'kienet l-akbar xewqa tan-narratur? (par.3)

____

____

____(2 marki)

3. Fix-xogħol li għażel, kif mar kontra x-xewqa tal-ġenituri tiegħu? (par 3)

____(marka)

4. Għalfejn taħseb li għenu missieru?

____(marka)

5. X'kien li żamm lil missieru milli jwettaq xewqtu?

____(marka)

6. X'kienet il-ħolma li ta' spiss kien qed joħlom Santiago?

____(marka)

7. F'liema post kellu jmur sabiex il-ħolma ssir realtà?

____(marka)

8. B'liema lingwa kiteb il-ktieb Paolo Coelho?

____(marka)

B. Għarfien il-lingwa 5 marki

1. Fisser: ***l-aktar ktieb li ġie tradott fid-dinja*** (par. 7).

____

2. Sib kelma minn paragrafu 2 li tfisser *storja*: _______________________

3. Agħti kelma oħra minflok ***qatagħha*** (par.3): _______________________

4. Fisser il-qawl: ***fl-aħħar tal-mazzita ssib iż-żbiba*** (par. 6).

____

5. Għal min qed tirreferi l-h ta' **insibu*h*** f'paragrafu 7?___________________________________

TAQSIMA 2: IL-GRAMMATIKA 10 marki

Kien l-ewwel Ħadd tiegħi fil-Kenja. Lis-sorijiet għedtilhom biex noħorġu żewġ passi madwar id-dar tagħna flimkien. Konna mixjin għal għonq it-triq. Għamilna hekk għax jumejn qabel kien ġie tifel ta' xi 12–il sena ħdejn il-Kunvent tagħna jibki kemm jiflaħ u qalbu sewda għax ommu tatu karta ta' 20 xelin biex jixtri xi ħaġa 'l missieru u sakemm wasal il-ħanut jew tilifha jew serquhielu mill-but. Meta mar id-dar ommu qaltlu biex imur ifittixha u jekk ma jsibhiex ma jersaqx lura lejn id-dar. Meta wasal ħdejna kien diġà fittixha u ma sabhiex. B'qalbu maqsuma qalilna: "Agħtuhieli intom u nhar is-Sibt tistgħu tħaddmuni l-għalqa."

Addattament minn *Jiemi l-Kenja* (Vol.1) ta' Emma Camilleri

1. Ikteb in-**numru fi kliem**: *Jumejn qabel kien ġie tifel ta' xi* _________________ *(12) sena.*

2. Ikteb in-**numru fi kliem**: *Ommu tatu karta ta'* __________________ *(20) xelin.*

3. F'liema forma tal-verb hu l-verb **ħareġ** minn *noħorġu*: ______________

4. F'liema forma tal-verb hu l-verb **fittex** minn *fittixha*: ________________

5. Agħti l-għerq ta' **imur**: ______________

6. Ikteb il-verb **wasal** fit-tieni forma: _______________

7. Il-kelma **maqsuma** hi fil-Partiċipju (Attiv, Passiv).

8. Il-kelma **mixjin** hi fil-Partiċipju (Attiv, Passiv).

9. Oħroġ kelma fil-Partiċipju Attiv mill-kelma **tilef***:* __________________

10. Oħroġ kelma fil-Partiċipju Passiv mill-kelma **sab***:* __________________

TAQSIMA 3: IL- ĦILIET TAL-MALTI KOMUNIKATTIV — 5 marki

Agħżel waħda minn (a) jew (b) u ikteb 70 kelma

a) Fil-vaganzi tal-Milied, inti u sħabek organizzajtu programm ta' talent f'istitut tat-tfal. Ikteb **RAPPORT** dwar dan biex jidher fir-rivista tal-iskola.

JEW

b) L-iskola tiegħek ser torganizza festin għall-Karnival. Ikteb **AVVIŻ** biex tħeġġeġ lill-istudenti jiġu bi ħġarhom u jagħtu sehemhom għal din l-attività.

TAQSIMA 4: IL-POEŻIJA 20 marka

A. Referenza għall-Kuntest 10 marki

Aqra sewwa u wiegeb il-mistoqsijiet:

Lejl u nhar,
Ġunju … Frar …
kollox xorta mingħalija,
basta l-ħajja dejjem ħajja.
Hekk għaddew …
leħħu … ntfew …
l-isbaħ snin,
minn ġuf dinja qerredija …
misruqin.

1. Din is-silta hija meħuda mill-poeżija ___________ ta' ______________ _______________.

(2 marki)

2. Min kien jagħti pariri lill-poeta meta kien għadu żgħir?

____(marka)

3. "*Dak in-nhar li tgħannqet miegħi*
is-Sbuħija!"

(a) X'inhi l-figura tad-diskors li qed juża l-poeta f'dawn iż-żewg versi?

____(2 marki)

(b) Xi jrid jgħid il-poeta b'din il-figura tad-diskors?

____

____ (2 marki)

4. X'tip ta' rima qed juża l-poeta fis-silta?

____(marka)

5. Għaliex din tissejjaħ poeżija awtobijografika?

____

____ (2 marki)

B. Mistoqsijiet oħra. **10 marki**

1a. F'**Il-Bejjiegħ tal-Gazzetti**, x'jaħseb dwar in-nies li ma jixtrux mingħandu, il-bejjiegħ?

____(marka)

b. Il-bejjiegħ tal-gazzetti, x'kienet tfisser għalih ommu?

____(marka)

2a. Pitirross ta' Victor Fenech insejħulha: (**sunett** *jew* **saffika** *jew* **poe-proża**). (marka)

b. F'din il-poeżija *"ġamra"* u *"ħmura"* huma żewġ metafori li qed jirreferu

għall- __________________. (2 marki)

3a. Ikteb tliet tifkiriet li jsemmi Dun Karm fil-poeżija **Waħdi**. (3 marki)

i. ____

ii. ____

iii. ____

b. Għaliex **Waħdi** ta' Dun Karm titqies bħala poeżija nostalġika?

____

____ (2 marki)

TAQSIMA 5: *Stejjer għal Qabel Jidlam* – Oliver Friggieri **10 marki**

A. Kompli dawn is-sentenzi dwar: L-EWWEL TELEFONATA. **5 marki**

1. Iż-żewġ anzjani protagonisti ta' din l-istorja jisimhom ____________________________ u

   ______________________________. (marka)

2. Iddeskrivi l-karattru li kellu r-raġel f'din in-novella. __________________________

   ____ (marka)

3. Il-mara talbet lil żewġha sabiex jixtru xi invenzjonijiet bħal:

_______________________________ u ______________________________ .   (marka)

4. L-anzjani ddeċidew li jdaħħlu t-___________ minħabba li kienu xjaħu u setgħu jiġu bżonn ta' xi _________________ minn ħin għall-ieħor.   (marka)

5. Fl-aħħar iddeċidew li jaqilgħu t-telefon minħabba li ________________________________ ____ (marka)

B. Agħżel <u>NOVELLA WAĦDA</u> u ikteb paragrafu dwar titlu *WIEĦED BISS*.   5 marki

A. It-Tifel tal-Baħar

AGĦŻEL WAĦDA:

i. Fl-istorja **'It-tifel tal-baħar'** joħorġu biċ-ċar żewġ aspetti; <u>il-faqar</u> u <u>l-għaqda fil-familja</u>. F'madwar 50 kelma, ikkummenta fuq dan b'referenza għas-silta.

JEW

ii. F'madwar **50 kelma**, irrakkonta kif it-tifel kien jipprova jgħin lil familtu, minkejja d-diffikultajiet li kien jaffaċċja.

B. Meta Dħalt fl-Isqaq

AGĦŻEL WAĦDA:

i. Fin-novella **'Meta dħalt fl-isqaq'** jingħaqdu żewġ aspetti; <u>il-faqar</u> u l-<u>imħabba</u>. F'madwar 50 kelma, ikkummenta fuq dan b'referenza għas-silta.

JEW

ii. F'madwar **50 kelma**, irrakkonta l-esperjenza tan-narratur fuq ix-xarabank.

Ċ. Ir-Raġel tal-Klieb

AGĦŻEL WAĦDA:

i. F'madwar **50 kelma** ikteb dwar kif toħroġ it-tema tal-imħabba lejn l-annimali fl-istorja 'Ir-raġel tal-klieb'.

JEW

ii. F'madwar **50 kelma** rrakkonta x'ġara meta l-ġirien tar-raġel tal-klieb għamlu rapport lill-Pulizija.

Ikteb x'għażilt: ☐ **i** jew **ii**

TAQSIMA 6: IL-KOMPONIMENT — 20 marka

Agħżel wieħed u ikteb madwar 250 kelma dwaru fuq karta separata.

1. 'Mhux kulma jleqq hu deheb'. Ikteb storja li tirrifletti t-tifsira ta' dan il qawl.
2. Ikteb storja li **tispiċċa** b'dawn il- kelmiet: "... u fl-aħħar sibt dak li dejjem xtaqt."
3. Il-Moda.
4. Il- vantaġġi u l-iżvantaġġ tal-użu tal-internet.

In-numru tal-komponiment li għażilt: ________

Spazju biex tagħmel il-pjan tal-kitba tiegħek. (Ma jingħatawx marki għall-pjan.)